

De col·lecció a museu

La transformació d'una gran col·lecció en un museu de referència

Ara fa vint anys, el 28 de gener de 1994, Tomàs Mallol i l'Ajuntament de Girona signaven un contracte d'adquisició de la Col·lecció Tomàs Mallol per a l'obertura d'un museu del cinema en aquesta ciutat, el primer d'aquesta temàtica a tot l'Estat.

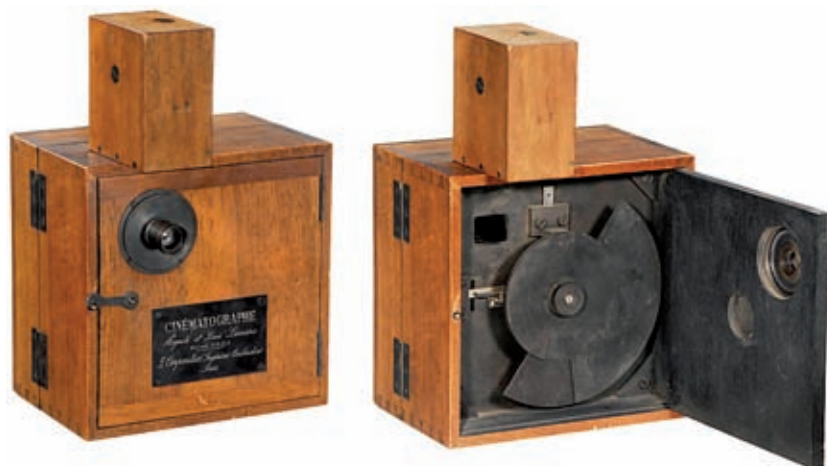
JORDI PONS I BUSQUET > TEXT
MONTSE GISPert-SAÜCH > FOTOS

>> Façana del Museu del Cinema.

Amb el Museu del Cinema, una de les més importants col·leccions d'Europa d'objectes relacionats amb els antecedents i els orígens del setè art trobava una destinació definitiva, on tots els ciutadans podrien conèixer i gaudir de les arrels de la nostra cultura audiovisual, avui tan omnipresent. Amb aquest acord, se satis-

feien els objectius de les dues parts. Per una banda, Tomàs Mallol va poder assegurar que la seva col·lecció, aconseguida al llarg de tres dècades amb molt de rigor, passió i, per què no dir-ho, d'esforç econòmic, tenia el destí que es mereixia. Per altra banda, la ciutat de Girona incorporava a la seva oferta de turisme cultural, molt decantada cap al patrimoni històric i monumental, un atractiu diferent i singular. Tot això, a més, permetia convertir en patrimoni públic una col·lecció privada, realitzada a Catalunya, d'altíssim i creixent valor històric.

Tanmateix, el model de museu que es va anar projectant entre el 1995 i el 1998, any de la inauguració del Museu, va anar més enllà de construir un equipament per mostrar de manera atractiva una gran col·lecció. Evidentment, el nucli i el referent del Museu del Cinema havia de ser l'exposició permanent de la Col·lecció Tomàs Mallol, que s'havia de mostrar amb una museografia didàctica, interactiva, per a tot tipus de públic independentment del seu grau d'interès pel cinema, de la seva edat o del seu lloc d'origen. Dani Freixes, Joan Mallarach

Amb la creació del Museu del Cinema, Tomàs Mallol va poder assegurar que la seva col·lecció tenia el destí que es mereixia

i l'equip de Varis Arquitectes van assolir completament aquest objectiu, com encara evidencien, quinze anys després de la seva inauguració, les enquestes que es realitzen als visitants del museu. Però calia anar més enllà, en la línia dels museus actuals. Calia envoltar l'exposició permanent d'uns serveis i d'una oferta cultural que potenciés també l'educació, la recerca i la difusió del cinema i de la seva història.

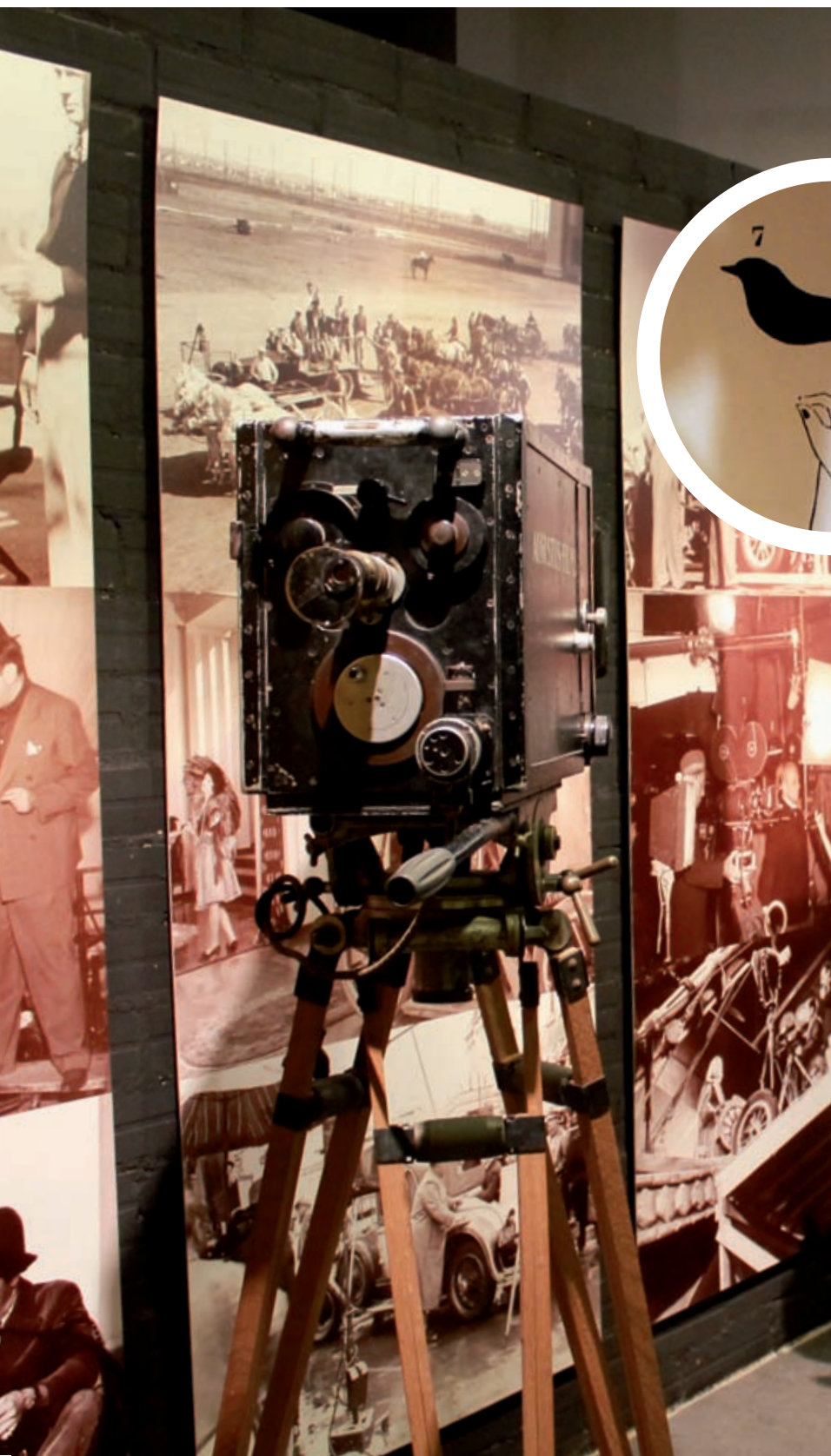
Pedagogia del cinema

El primer pas es va fer amb la creació del servei educatiu del Museu del Cinema. El seu objectiu era que esdevingués un recurs de qualitat per a escoles i instituts, amb una oferta pedagògica àmplia i variada sobre la imatge i el cinema. Un museu és sinònim d'educació. No s'entén la despesa que suposa conservar un patrimoni històric si al darrere no hi ha un esforç important de divulgació del que aquest representa per a la nostra història. Gairebé podríem dir

que totes les accions que realitza el Museu del Cinema per als ciutadans tenen aquest component pedagògic. El servei educatiu és la punta de llança d'aquest objectiu, i els alumnes són un dels seus públics més apreciats. Hi ha qui menysté els usuaris escolars dels museus en considerar-los gairebé com uns visitants de segona. Nosaltres pensem justament el contrari. El públic escolar és, o hauria de ser, un dels públics essencials en qualsevol museu i al qual s'haurien de dedicar considerables atencions. Formar les noves generacions en el respecte al patrimoni, en el coneixement d'una part de la nostra història i en la funció dels museus també és important si volem fer avançar culturalment la nostra societat. Pel servei educatiu del Museu del Cinema passen uns 20.000 alumnes cada curs. Ells poden ser els visitants dels museus, els espectadors de cinema i els consumidors de cultura del futur, i per això mereixen una atenció especial i un respecte.

*>> Detall de la vitrina
espai llanterna màgica.*

Calia envoltar l'exposició permanent del Museu d'uns serveis i d'una oferta cultural que potenciés també l'educació, la recerca i la difusió del cinema

Fomentant la recerca

No menys important per a un museu és fomentar la recerca en aquell àmbit que li pertoca: la recerca entesa no com una finalitat en si mateixa, sinó com a mitjà perquè els ciutadans coneguin millor la seva història i el llegat del patrimoni que conserven els museus.

Amb aquest objectiu, l'any 1999 el Museu del Cinema va crear el seu Institut d'Estudis, que alberga diversos serveis destinats a estudiants, investigadors i a un públic especialitzat (biblioteca, videoteca, hemeroteca...). Al mateix temps, i juntament amb la Universitat de Girona, s'inicià l'organització

biennal del Seminari Internacional sobre els Antecedents i Orígens del Cinema, l'única trobada d'aquesta temàtica a l'Estat. Fins ara se n'han fet vuit edicions i s'han publicat 152 ponències i comunicacions, que són el compendi científic més important de l'Estat al voltant dels antecedents i orígens del cinema.

El públic de proximitat

Més enllà del públic turístic, escolar o dels investigadors, hi ha un tipus d'usuari potencial que cap museu no pot perdre de vista: el públic de proximitat. Cal buscar la seva complicitat amb una oferta cultural, en el nostre cas cinematogràfica, de qualitat, rigorosa, atractiva i continuada. Un públic que ha de fer-se seu el museu i que l'ha de veure com un equipament que forma part del seu consum cultural habitual, com ho poden ser el teatre o la sala de concerts. Des de 1998, el Museu del Cinema ofereix cada any una programació estable amb una vuitantena d'activitats entre projeccions, conferències, cicles de cinema, exposicions temporals, cursos, etc. Part d'aquesta programació s'organitza conjuntament amb entitats i institucions molt diverses, buscant compartir objectius i sumar potencialitats i públics.

En essència, aquestes són les línies mestres del projecte que va convertir una important col·lecció privada en un museu públic al servei dels ciutadans i de la divulgació de la història del cinema.

El projecte va convertir una important col·lecció privada en un museu públic al servei dels ciutadans i de la divulgació de la història del cinema

Filmoteca i museu

La majoria de països del món disposen d'una filmoteca nacional que té cura del seu patrimoni filmic. Moltes d'aquestes filmoteques conserven també elements del patrimoni cinematogràfic que no són pel·lícules, però que formen part de la història del setè art: aparells, fotografies, elements de difusió i de rodatges dels films, etc. Pocs països, però, disposen d'un museu nacional del cinema, tot i que la tendència actual és anar construint-ne per complementar la filmoteca nacional. La majoria d'aquests museus tenen el seu origen en una important col·lecció privada que ha esdevingut pública. És el cas, per exemple, del Museo Nazionale del Cinema de Torí, que alberga la Col·lecció Maria Adriana Prolo, o de la Cinémathèque Française, que mostra les col·leccions Henri

Langlois i Will Day. Algunes vegades, filmoteca i museu estan sota el paraigües de la mateixa institució (cas francès), i en d'altres són dues entitats diferents (cas italià). Catalunya forma part d'aquest petit nombre de països que ja disposen de filmoteca i museu: la Filmoteca de Catalunya a Barcelona, recentment renovada i modernitzada, i el Museu del Cinema a Girona, amb la Col·lecció Tomàs Mallol, de característiques semblants a les esmentades de París i Torí. Són dues institucions diferents, però cal aprofitar i potenciar aquesta realitat, perquè situa internacionalment Catalunya en un lloc destacat en la conservació i la divulgació del patrimoni cinematogràfic.

Jordi Pons i Busquet és director del Museu del Cinema.

>> Espai "La imatge pren moviment" del Museu del Cinema.

Més enllà del públic turístic, escolar o dels investigadors, hi ha un tipus d'usuari potencial que no es pot perdre de vista: el públic de proximitat